

Uchwała Nr XLV/961/2021
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 27 kwietnia 2021 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia „Miejskiego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2018 - 2021”.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 11, art. 91, art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r., poz. 920) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.)

Rada Miasta Rzeszowa
uchwala, co następuje:

§ 1.

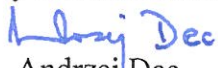
Załącznik do Uchwały Nr LV/1306/2018 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 lutego 2018 r. w sprawie przyjęcia Miejskiego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2018-2021 otrzymuje brzmienie jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rzeszowa.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miasta Rzeszowa

Andrzej Dec

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. „Miejski program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2018 – 2021”, zwany dalej „programem”, ze względów organizacyjnych i dla osiągnięcia założonych celów programu wymaga zmiany i przyjęcie nowego brzmienia.

Dokonuje się zmiany zapisu rozdziału – „SPOSÓB REALIZACJI” oraz rozdziału „MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU”, a z rozdziału „KWALIFIKACJA OSÓB PROWADZĄCYCH” usuwa się tabelę: „SZCZEGÓŁOWY PLAN SPOTKAŃ”.

Zmiany wynikają z dotychczasowej praktyki stosowania programu, powszechnie obowiązujących obostrzeń sanitarnych, a także zasad dotyczących wydatkowania otrzymanej dotacji i zasad jej rozliczenia.

Program w zmienionym brzmieniu jest spójny z projektem „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025”.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest uzasadnione.

Załącznik do
Uchwały Nr XLV/961/2021
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 27 kwietnia 2021 r.

Załącznik do
Uchwały Nr LV/1306/2018
Rady Miasta Rzeszowa
z dnia 27 lutego 2018 r.

**MIEJSKI PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ
KOREKCYJNO – EDUKACYJNYCH
DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC
W RODZINIE**

Spis treści

WSTĘP	3
1.1 Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie	3
1.2 Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania	4
1.3 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	4
DEFINICJA PRZEMOCY I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	4
CHARAKTERYSTYKA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ	7
ZAWARTOŚĆ PROGRAMU	8
CELE PROGRAMU	8
SPOSÓB REALIZACJI	9
KWALIFIKACJE PROWADZĄCYCH	10
MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	11
WARUNKI UCZESTNICTWA	12
ZAKOŃCZENIE	13

WSTĘP

Przemoc przede wszystkim uderza w godność jednostki i wykracza poza przyjęte przez społeczeństwo normy. Przybiera ona różne formy - od fizycznego bądź seksualnego do emocjonalnego, psychicznego poniżenia drugiego człowieka.

Przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym rodzajem przemocy, ze względu na to, iż sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny, a naturalnym środowiskiem życia człowieka jest właśnie rodzina. To w niej człowiek rodzi się, wychowuje, dojrzewa i w niej kształtuje własną osobowość. Nie zawsze to środowisko spełnia należycie swoje podstawowe funkcje. Nie dla wszystkich dom rodzinny jest miejscem, w którym panuje miłość, ciepło, bezpieczeństwo i wzajemne zaufanie.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest jednym z najgroźniejszych problemów, z którymi boryka się współczesna rodzina. Mity oraz stereotypy dotyczące roli mężczyzny i kobiety w rodzinie sprzyjają poczuciu bezkarności osób stosujących przemoc a także narażają osoby jej doznające na silny i długotrwały stres.

Istnieje szereg instytucji, które w swojej działalności mają na celu udzielać pomocy osobom pokrzywdzonym w wyniku doświadczanej przemocy. Jest to przede wszystkim policja, ale także jednostki organizacyjne pomocy społecznej, instytucje oświatowe oraz ochrony zdrowia.

1.1 Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie

1. Liczba osób poszkodowanych w wyniku przemocy w rodzinie

Ogółem osoby poszkodowane <u>rok 2016</u>	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze	osoby niepełno- sprawne		osoby starsze*	osoby niepełno- sprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełno- sprawne
443	278	35	3	58	6	1	107	74	26	3
Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie <u>rok 2017</u>	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze	osoby niepełno- sprawne		osoby starsze*	osoby niepełno- sprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełno- sprawne
470	295	47	9	40	9	1	135	114	19	2

1.2 Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie rok 2016	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w w/w rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
362	340	22	0
Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie rok 2017	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w ww. rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
372	329	43	0

1.3 Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Ogółem rok 2016	Kobiety	Mężczyźni	Maloletni*
375	61	314	-
Ogółem rok 2017	Kobiety	Mężczyźni	Maloletni*
376	73	303	-

*Osoba do 18 r. ż.

Jak wynika z danych statystycznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszowie, rośnie liczba osób poszkodowanych przemocą w rodzinie, szczególnie wśród dzieci a także wzrasta skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania.

Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie z roku na rok nieznacznie się zmienia natomiast widać tendencję wzrostową w liczbie kobiet jako sprawców przemocy domowej.

DEFINICJA PRZEMOCY I PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) przemoc domowa to wszelkie incydenty gróźb, przemocy lub nękania (psychicznego, fizycznego, seksualnego, ekonomicznego lub emocjonalnego) między osobami dorosłymi, którzy żyją w związku partnerskim lub są członkami tej samej rodziny, niezależnie od płci i orientacji seksualnej.

Wyżej przytoczona ustawa definiuje również przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia,

naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Najprostszą i dostępną każdemu człowiekowi definicję przemocy podaje słownik Języka Polskiego, zgodnie z którym jest to przewaga wykorzystywana w celu narzucenia komuś swojej woli, wymuszenia czegoś na kimś, też: narzucona komuś bezprawnie władza. Na zagadnienie przemocy w rodzinie należy spojrzeć z wielu perspektyw ponieważ zajmuje się nim szereg dyscyplin naukowych takich jak: psychologia, socjologia, prawo, pedagogika, polityka społeczna i inne. Dlatego też precyzyjne zdefiniowanie zjawiska przemocy nastrocza wiele problemów interpretacyjnych.

W literaturze poruszającej problematykę przemocy występuje najczęściej podział na następujące formy przemocy:

- przemoc fizyczna – to stosowanie przez sprawcę przymusu z użyciem przewagi fizycznej do podejmowania decyzji i działań niewygodnych i krzywdzących w odczuciu ofiary. Jest to wywieranie, przy użyciu siły wpływu na stan fizyczny, zachowanie lub proces myślowy innej osoby bez jej przyzwolenia;
- przemoc psychiczna – to wywieranie, przy użyciu środków komunikacji interpersonalnej, wpływu na stan psychiczny, emocjonalny innej jednostki bez jej przyzwolenia. Jest to poniżanie i upokarzanie, pozbawienie ofiary osobistej mocy, izolowanie i narzucanie własnych sądów. Najbardziej typowymi środkami przemocy psychicznej są inwektywy, groźby i molestowanie psychiczne;
- przemoc seksualna – to nadużycie i wykorzystanie seksualne, gwałt;
- zaniedbanie fizyczne – to brak należytej opieki, w tym lekarskiej, wszelkie zaniedbania fizyczne ofiary;
- zaniedbanie psychiczne – to różnego rodzaju odrzucenia, obojętność, nieokazywanie pozytywnych uczuć, lekceważenie psychicznych potrzeb ofiary;
- nadopiekuńczość – to działania sprawcy dążące do ograniczenia właściwego rozwoju ofiary poprzez formy nadopiekuńczości doprowadzające do okaleczenia fizycznego i psychicznego;
- przemoc finansowa (ekonomiczna) – np. utrzymywanie osoby zależnej w całkowitej zależności finansowej, zakazywanie pracy zawodowej, nie dawanie wystarczającej ilości środków finansowych na prowadzenie gospodarstwa domowego;
- osaczenie – np. ciągłe chodzenie za kimś, dzwonienie do niego w celu zastraszania.

- przemoc w wymiarze społecznym – zakazywanie osobie kontaktów z rodziną, przyjaciółmi, zabranianie wychodzenia z domu, upokarzanie jej w miejscach publicznych.

Poszczególne formy wzajemnie się przenikają. Czasami jedno zachowanie trudno zakwalifikować tylko do jednej kategorii. Charakterystyczne cechy przemocy domowej to:

- intencjonalność – jest zamierzonym działaniem agresora mającym na celu podporządkowanie i kontrolowanie ofiary;
- nierówność sił – jedna strona ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza od agresora;
- naruszenie prawa i dobra osobistego – sprawca używając siły narusza podstawowe prawo ofiary do nietykalności fizycznej, szacunku, godności itp.;
- cierpienie i ból – agresor narusza zdrowie, a często nawet życie ofiary, która doświadczona bólem i cierpieniem ma mniejszą szansę do samoobrony.

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjny regulują następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390);
- 2) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno – edukacyjne (Dz. U. z 2011 r. Nr 50 poz. 259);
- 3) Ustawa z dnia 12 marca 2014 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487);
- 5) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209 poz. 1245);
- 6) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r. (poz. 445),

CHARAKTERYSTYKA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ.

Nie można skonstruować jednoznacznego profilu sprawcy przemocy w rodzinie, zarówno jeśli chodzi o wiek, status społeczny, jak i cechy osobowości. Jednak próba ich scharakteryzowania może dać cenne wskazówki do pracy korekcyjno-edukacyjnej z tą grupą.

Donald Dutton (2001) - profesor psychologii na Uniwersytecie Columbia, kierownik programu pod nazwą „Agresywni mężowie” uważa, że nie wszyscy domowi agresorzy są tacy sami. Według niego około 40% sprawców to sprawcy psychopatyczni, którzy charakteryzują się brakiem sumienia, poczucia winy, zdolności do wyobrażania sobie strachu lub bólu drugiej osoby, niechęcią do refleksji nad problemami z przeszłości. Są to osoby, które stosują przemoc zarówno wobec partnerów, jak i innych ludzi.

Zdaniem autora portret psychologiczny sprawcy psychopatycznego ma związek z funkcjonowaniem mózgu u psychopatów. Według Duttona sprawcy psychopatyczni mają najmniejsze szanse na psychokorekcję ze względu na biologiczne podłoże ich zachowań przemocowych.

Kolejny typ to super opanowani agresorzy - około 30% wszystkich sprawców. Są to sprawcy mało widoczni dla szerszego otoczenia, zdystansowani wobec własnych uczuć. Dutton wyodrębnia tu podtypy: aktywny, którego charakteryzują takie cechy jak: dominujący, skrupulatny, perfekcjonista, sztywny w swoich zachowaniach, bierny - dystansujący się, izolujący żonę od różnych dóbr (np. skąpi pieniędzy, ogranicza korzystanie z telefonu).

Trzeci typ sprawcy w tej klasyfikacji to sprawcy cykliczni/labilni emocjonalnie. Doświadczają oni szerokiej gamy uczuć, obejmującej też wściekłość i zazdrość. Źle odczytują intencje partnerek i obwiniają je, czynią je odpowiedzialnymi za własne uczucia zniechęcenia, stawiają im niemożliwe do spełnienia żądania i karzą je za to, że nie potrafią tym żądaniom sprostać. Popadają w cykliczne, zmieniające się nastroje.

Kolejna przywołana klasyfikacja powstała na bazie polskich doświadczeń w pracy z przemocą w rodzinie. J. Mazur (2002) podaje, że można dokonać następującego podziału sprawców:

- sprawca pijący, nie pracujący (emeryt, osoba na zasiłku, bezrobotny) - ten typ często dysponuje wolnym czasem. Emeryci i renciści posiadający stale źródło dochodu, nie wykształcili w sobie umiejętności spędzania wolnego czasu. Spotykając się ze znajomymi w barach, nadużywając alkoholu, często narażają się na konflikty ze swoimi partnerkami. Z czasem stają się one coraz bardziej dolegliwe dla obu stron

i prowadzą do aktów przemocy. W przypadku osób pozostających bez pracy pojawia się frustracja, która wraz z towarzyszącym jej nadmiernym piciem również prowadzi do sytuacji konfliktowych i przemocy;

- sprawca pijący, pracujący - ten typ sprawcy stwierdza, że nie jest uzależniony, a codzienne spożywanie kilku piw tłumaczy pragnieniem oraz koniecznością spotkania się ze znajomymi. Budzi to sprzeciw partnerek i prowadzi do konfliktów;
- sprawca z zaburzeniami psychicznymi - leczący się, ale jednocześnie pijący alkohol, stanowi szczególne zagrożenie dla zdrowia i życia domowników. Po okresach leczenia i w miarę dobrego funkcjonowania w rodzinie powraca do nadmiernego picia, co w połączeniu z zażywaniem leków daje nieraz dramatyczny rezultat. Sprawcy ci, według informacji rodziny, najczęściej mieli urazy głowy w wyniku wypadku lub cierpią na zaburzenia psychiczne (przypadki schizofrenii);
- sprawcy okazjonalni - rzadko stosujący przemoc fizyczną, ich partnerki stwierdzają, że były to zdarzenia jednorazowe, nie składają zawiadomień o przestępstwie, nie chcą działań policji ani innych instytucji.

ZAWARTOŚĆ PROGRAMU

Zasadniczą część programu stanowi:

- edukacja - przekazywanie wiedzy odbywa się w sposób aktywizujący uczestników, między innymi przez prowadzenie otwartej dyskusji oraz odwoływanie się do indywidualnych doświadczeń.
- praca nad rozpoznawaniem i zmianą przekonań oraz postaw osobistych poprzez analizę sytuacji przedstawionych w programie oraz swoich własnych sytuacji życiowych.
- ćwiczenia nowych konstruktywnych form myślenia i reagowania w grupie.

CELE PROGRAMU

Jednym z głównych założeń programu jest pomoc sprawcom w zaprzestaniu stosowania przemocy poprzez:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc, uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich;

- rozpoznanie przez niego sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe, opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającemu użyciu siły i przemocy;
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji;
- naukę umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie, uczenie się korzystania z pomocy innych;
- naukę umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć.

SPOSÓB REALIZACJI

Program realizowany jest w formie grupy zamkniętej, jego uczestnikami są osoby skazane za czyny związane ze stosowaniem przemocy domowej, które otrzymały karę pozbawienia wolności z zawieszenia na okres próbny, osoby kierowane przez kuratorów, pracowników socjalnych i asystentów rodziny, a także dobrowolnie zgłaszające do uczestnictwa w programie. Realizacja programu polegać będzie na 10 spotkaniach po 6 godzin dydaktycznych oraz po 2 godziny konsultacji indywidualnych dla każdego uczestnika. Oddziaływania korekcyjno – edukacyjne będą realizowane z zastosowaniem praktycznych metod dostarczających korekcyjnych doświadczeń osobistych, mających wpływ na zmianę postaw i zachowań uczestników programu. W ramach programu, dla osób zainteresowanych mogą odbywać się także spotkania indywidualne oraz spotkania z rodziną. Podczas 2 sesji indywidualnych wprowadzających uczestnik zostaje zapoznany z celami i przebiegiem programu. Prowadzący zapoznaje się także z sytuacją rodzinną i prawną osoby zgłaszającej się, diagnozując sytuację życiową oraz specyfikę stosowanej przemocy.

Tematyka zajęć indywidualnych jak i grupowych jest ustalana przez prowadzącego zajęcia programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych. Prowadzący/a przedstawia uczestnikom tematykę zajęć na pierwszym spotkaniu grupowym.

Reguły uczestnictwa opracowane w formie dokumentu, szczegółowy zakres tematyczny oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, oraz rozpoznanie diagnostyczne uczestników, zostaną przygotowane i opracowane każdorazowo przez prowadzących. Przewiduje się możliwość modyfikacji zaplanowanych działań, oraz terminu ich realizacji.

KWALIFIKACJE PROWADZĄCYCH

Zgodnie z § 9 Rozporządzenia MPiPS z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie – korekcyjno edukacyjne, mogą to być osoby, które:

- ukończyły studia II stopnia na jednym z kierunków: psychologia, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej, albo na innym kierunku uzupełnionym studiami podyplomowymi z zakresie psychologii, pedagogiki, resocjalizacji;
- posiadają zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- mają udokumentowane co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W sprawie osób posiadających certyfikaty (terapeutów, psychoterapeutów i inne) przyjmuje się interpretację Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej MPiPS dot. uznania kwalifikacji do prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych:

- jeśli certyfikat posiada informacje, że szkolenia realizowane było w wymiarze 100 godzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym 50 godzin dotyczyło pracy w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie – to osoba taka spełnia warunek określony w pkt. 2 w/w rozporządzenia;
- jeśli w certyfikacie brakuje wyszczególnionych godzin pracy ze sprawcą to osoba ubiegająca się o stanowisko prowadzącego programu jest zobowiązana do uzupełnienia swoich kwalifikacji o szkolenie w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie;
- jeśli certyfikat nie posiada informacji co do spełnienia warunków zawartych w rozporządzeniu i uprawniających do prowadzenia programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych – to osoba chcącą prowadzić takie oddziaływania powinna przedstawić dodatkowe zaświadczenie z uszczegółowieniem godzin i zrealizowanych zajęć.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Każdy uczestnik w trakcie programu podlega monitoringowi i ewaluacji.

1. Na początku programu uczestnik podczas spotkań indywidualnych poddawany jest diagnozie swoich przekonań mających wpływ na stosowanie przemocy w przeszłości.
2. Na koniec programu uczestnik wypełnia kwestionariusz „Kryteria oceny kwalifikacyjnej do zwolnienia z programu”. Następnie własną ocenę efektów udziału w programie (wypełniony kwestionariusz) przedstawia przed grupą oraz prowadzącymi. Wszyscy uczestnicy programu oraz prowadzący przedstawiają własną perspektywę oceny efektów pracy osoby kończącej program.

Wydawane zaświadczenia dla uczestników na zakończenie programu mają charakter indywidualnej oceny jakościowej każdego z uczestników sporządzonej przez prowadzących program.

Ponadto w trakcie programu prowadzony jest stały monitoring postępów :

1. Każda sesja grupowa rozpoczyna się od monitoringu sytuacji przemocowej – uczestnicy po kolei wypowiadają się na temat minionego tygodnia. Oczekuje się od nich informacji dotyczących poziomu wywiązywania się z zapisów kontraktu i planu bezpieczeństwa stanowiącego opis działań zmierzających do zaprzestania stosowania przemocy wobec bliskich (niestosowanie przemocy, abstynencja itd.).
2. W sytuacji gdy prowadzący program oddziaływań otrzymają informację (najczęściej od pracownika socjalnego, kuratora lub policji) o wystąpieniu incydentu przemocy w rodzinie uczestnika programu – każdorazowo uczestnik jest konfrontowany z tą informacją. Jednocześnie realizatorzy nawiązują kontakt z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że uczestnik programu zastosował wobec niej przemoc. Uzyskane informacje są kluczowe w podjęciu decyzji co do kontynuowania bądź wykluczenia uczestnika z oddziaływań. O decyzji podjętej podczas spotkania grupowego jest informowana instytucja kierująca osobę do programu (jeśli taka sytuacja miała miejsce) oraz osoba doświadczająca przemocy (przekazywana informacja ma na celu przedstawienie istniejącego zagrożenia dla członków rodziny w związku z powrotem do zachowań przemocowych uczestnika).
3. Przed ukończeniem programu korekcyjno – edukacyjnego i otrzymaniem zaświadczenia przez uczestnika, każdorazowo realizatorzy oddziaływań kontaktują się z przedstawicielem podmiotu kierującego do programu (jeśli dotyczy). Celem

rozmowy jest uzyskanie informacji nt funkcjonowania uczestnika programu w rodzinie pod kątem występowania przemocy oraz wywiązywania się ze zobowiązań (np. informacje o kontynuowaniu terapii uzależnień).

4. Monitoring skuteczności oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych będzie prowadzony w trakcie uczestnictwa w programie od momentu zaliczenia 50% przeprowadzonych zajęć oraz przez okres trzech lat po zakończeniu programu poprzez:
- Kontakt z kuratorem sądowym,
 - Kontakt z pracownikiem socjalnym,
 - Kontakt telefoniczny z osobą doświadczającą przemocy, zamieszkującą wspólnie ze sprawcą,
 - Kontakt telefoniczny z osobą stosującą przemoc domową, wypełnienie przez uczestnika, ankiet monitorujących (korespondencyjnie).

Osoby odpowiedzialne za monitoring programu:

Monitoring po ukończeniu 50% zajęć dokonuje osoba realizująca program korekcyjno – edukacyjny w formie ankiety monitorującej, natomiast za monitoring uczestników po zakończeniu programu odpowiada jednostka koordynująca.

WARUNKI UCZESTNICTWA

Warunkiem przyjęcia do programu jest przyznanie się osoby do stosowania przemocy domowej. Do programu nie przyjmuje się także:

- chorych psychicznie,
- osób z poważnymi zaburzeniami osobowości, nałogowych hazardzistów,
- osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, którzy nie przeszli podstawowego cyklu terapii.

Uczestnikami programu są:

- osoby kierowane sędawnie, skazani za przestępstwo z art.207 § 1 kodeksu karnego (lub inne przeciwko rodzinie, opiece, ze stwierdzeniem sprawstwa przemocy) korzystający z warunkowego zawieszenia wykonywania kary pozbawienia wolności),
- osoby kierowane przez Policję, objęte procedurą „Niebieska Karta”,
- osoby kierowane przez pomoc społeczną, organizacje pozarządowe, Kościół, organizacje kościelne i inne instytucje,
- osoby, samodzielnie zgłaszające chęć uczestnictwa w programie.

Osoby przed wejściem do programu podpisują kontrakt określający reguły uczestnictwa w programie zawierające:

- formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności w zajęciach.
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach.
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi.
- wymóg uznania osobistej odpowiedzialności za fakty stosowania przemocy w rodzinie.

Wobec osób skierowanych decyzją sądu uchylających się od uczestnictwa w zajęciach stosuje się powiadomienie Sądu o tym fakcie.

Fakt dobrowolnego uczestnictwa w programie osób stosujących przemoc /skierowanych przez instytucje, organizacje, rodzinę lub samodzielne zgłoszenie/ pozostaje objęty tajemnicą.

ZAKOŃCZENIE

Teoretyczny model, jaki przyjęto przy konstrukcji niniejszego programu, bazuje na wieloczynnikowym ujęciu i rozumieniu zjawiska przemocy, jednak w ostatecznym rozrachunku koncentruje się na możliwości dokonywania wyboru przez sprawcę. Wieloczynnikowe ujęcie oznacza też potrzebę i konieczność prowadzenia innych niż tylko korekcyjne i terapeutyczne oddziaływań, które w znacznym stopniu mogą zaważyć na „nawrocie do” lub „abstynencji od” zachowań przemocowych po ukończonym programie. Do takich działań mogą należeć: terapia uzależnień, kursy zawodowe zwiększające szanse zatrudnienia, zatrudnienie, opieka i nadzór kuratora oraz inne. W programie uwzględniono i zintegrowano prawie wszystkie opisane powyżej elementy spotykane zazwyczaj w programach dla sprawców przemocy w rodzinie. Fundamentem dla całego programu są dwa obszary:

- zjawisko przemocy,
- osoby sprawcy i możliwości jego zmiany.

Zawartość merytoryczna programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie powinna oprócz oddziaływań edukacyjnych obejmować praktyczne ćwiczenia dostarczające korekcyjnych doświadczeń osobistych zmieniających

zachowania i postawy związane z przemocą oraz rozwijające umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia.

